

Sven Winemark
Regional Utveckling
Näringsliv
070 315 81 50
Sven.winemark@regionjh.se

Näringsdepartementet
n.registrator@regeringskansliet.se

YTTRANDE ÖVER BETÄNKANDET EN FONDSTRUKTUR FÖR INNOVATION OCH TILLVÄXT (SOU 2015:64)

Bakgrund

Region Jämtland Härjedalen har fått rubricerat betänkande på remiss. Remissvar ska vara inlämnat till Näringsdepartementet senast den 14 september.

Remissvar i kort Sammanfattning

Förslagen i betänkandet riskerar att påtagligt minska utbudet av riskkapital i norra Sverige och medföra en ytterligare koncentration av riskkapital till storstadsområdena. Statens roll på detta område måste vara marknadskompletterande genom att erbjuda riskkapital i områden där marknaden inte gör det. Det finns också en uppenbar risk för att vi tappar värdefull tid då en nyligen upparbetad struktur på detta område ska ersättas med en ny. Detta tapp kan allvarligt skada tillväxten i våra delar av landet.

Region Jämtland Härjedalen anser att om en ny fondstruktur skapas utifrån förslagen i betänkandet måste denna ha ett tydligt fokus på de områden där marknaden inte klarar företagens kapitalbehov. Statligt riskkapital måste vara marknadskompletterande. En analys av var riskkapitalmarknaden fungerar väl och var den fungerar sämre saknas i betänkandet.

Region Jämtland Härjedalen avvisar förslagen om att bedömningar och värderingar kan göras av konsulter. Affärsrelationer bygger till stor del på förståelse av den verklighet och den kultur man finns i och på goda relationer. Vi menar dessutom att de som bedömer och lägger förslag till investeringar bör förutsättas leva med de förslag till beslut de lämnar. Detta bidrar till väl underbyggda beslut.

Postadress

Region Jämtland Härjedalen
Regional Utveckling
Box 654
831 27 Östersund

Besöksadress

Rådhusgatan 72

Webbadress

www.regionjh.se

Den kompetens och de relationer som succesivt byggts upp genom Inlandsinnovation AB måste tas till vara i en eventuell ny fondstruktur.

Ett nytt statligt garantisystem är positivt liksom förslagen om förstärkningen av Almis och Vinnovas innovationsstödande verksamheter.

Närmare beskrivning av Region Jämtland Härjedalens synpunkter

Utredningens huvudsakliga uppdrag har varit att ge förslag till hur de statliga finansieringsinsatserna bör förändras för att bättre möta de finansieringsbehov som små och medelstora företag har och som den privata marknaden inte tillgodoser.

Region Jämtland Härjedalen anser att utredningen ger en bra överblick över finansieringsproblematiken för små och medelstora företag generellt men att man inte utrett hur finansieringsbilden och behovet av marknadskompletterande insatser ser ut i olika delar av landet. Inte minst gäller detta samspelet mellan offentliga och privata aktörer som ser väldigt olika ut i olika regioner.

De huvudprinciper som utredningen följt förefaller vara väl valda.

- Strukturen ska vara överskådlig och styrbar ur ägaren statens perspektiv.
- Staten ska inte vara dominerande ägare i enskilda företag. Istället ska investeringar göras i samfinansiering med privat kapital.
- Samfinansierade fonder med självständig förvaltning är den investeringsform som är att föredra.
- Staten bör aldrig ta all risk, medinvestorare och medutlånare bör alltid ha en del av risken.

Statliga finansieringsinsatser m.m.

Utredningen har vid genomgången av olika statliga stöd i stort inte nämnt de statliga finansieringsstöd som lämnas utifrån det s.k. 1:1-anslaget och de stöd som lämnas utifrån landsbygdsprogrammet. Regionen vill peka på att dessa stöd har en viktig regionalpolitisk roll som komplement till andra finansieringsinsatser. Utan dessa stöd skulle sannolikt många investeringar i vårt län inte komma till stånd. Dessa stöd är viktiga för att stimulera innovation och tillväxt. Därutöver är både Almis verksamhet och Norrlandsfonden viktiga för företagstillväxt i länet.

Insatser för att skapa små regionala riskkapitalfonder har gjorts i olika tappningar med stöd av regionalpolitiska medel i vårt län. Generellt för dessa har varit att de haft ett mycket begränsat kapital till sitt förfogande och svårt att skapa ett långsiktigt revolverande system.

Risikkapital via EU:s fonder.

Länsstyrelsen Jämtlands län tillsammans med länsstyrelsen Västernorrlands län var tidigt ute med att analysera behovet och konstruktionen av risikkapitalfonder med finansiering från de regionala strukturfundsprogrammen. Redan i Måll1-programmet 2000-2006 genomfördes försök att skapa en risikkapitalfond för våra län och sedan skrevs behovet av risikkapitalfonder in i de

regionala strukturfondsprogrammen för Mellersta Norrland både för perioden 2007-2013 och i det nuvarande programmet 2014-2020. Region Jämtland Härjedalen har delat denna ståndpunkt efter att vi fick ansvar för regionala utvecklingsinsatser. Detta har lett fram till två fondstrukturer i våra län, Saminvest och Mittkapital och skapat stor erfarenhet av hur statligt riskkapital kan användas regionalt. Genom EU-finansiering har det varit möjligt att skapa en viss storlek på fonderna så att förutsättningar för en långsiktig förvaltning kan finnas.

Inlandsinnovation.

Inlandinnovation har funnits med säte i Östersund sedan det bildades 2010 och har kommit att bli en stabil aktör med ett tydligt uppdrag att bidra med statligt riskkapital i de delar av landet där privat riskkapital inte finns i tillräcklig omfattning. Genom Inlandsinnovations konstruktion finns en regional struktur med stor möjlighet att skapa uthållighet som statlig riskkapitalaktör. Man har haft möjlighet att skapa den kritiska masa som behövs för att få stabilitet i verksamheten. Det finns också en långsiktighet inbyggd i Inlandsinnovation då vår bedömning är att det behövs minst 10-åriga cykler för att skapa stabilitet i förvaltandet av en riskkapitalfond.

Region Jämtland Härjedalen ser tydligt att Inlandsinnovation spelar en marknadskompletterande roll och att man bidragit till att flera investeringar kunnat genomföras i Norrland som inte kunnat genomföras på marknadens villkor.

Finansiering av företag – utbud och efterfrågan

Region Jämtland Härjedalen ser att det finns stora regionala skillnader främst i utbudet av riskkapital men även i vanan att efterfråga externt ägarkapital.

Privat riskkapital finns i väldigt liten omfattning i Jämtlands län men med de ovan beskrivna insatserna har offentliga medel kunnat attrahera även privat kapital till angelägna investeringar. Genom de regionala satsningar som gjorts via Saminvest, Mittkapital och Inlandsinnovation har kunskapen om förutsättningar för externt ägarkapital påtagligt höjts i länet. Detta har gjort att intresset för och efterfrågan av riskkapitalfinansiering succesivt ökat i länets små och medelstora företag. Regionen vill också peka på erfarenheten att det krävs regional närvaro och ganska lång tid innan man skapat den tillit som företagen vill ha för att ta in en extern ägare i bolaget.

En annan aspekt är de låga fastighetsvärdena och därmed bristande säkerheter i stora delar av norra Sverige. Detta medför stor tveksamhet hos banker att delta vid investeringar så fort man kommer utanför tätbebyggda områden. Detta är ett stort problem då, som utredningen pekar på, en stor del av företagets finansiering sker via banker.

Regionen delar i stort utredningens analys kring finansieringsbilden för företag förutom att den ser väldigt olika ut inte bara branschmässigt utan även geografiskt.

Överväganden och förslag

Övergripande

Region Jämtland Härjedalen delar uppfattningen att det är särskilt viktigt att statligt riskkapital är marknadskompletterande. I detta ingår att noga överväga hur marknaden ser ut från Stockholms innerstad till yttersta glesbygd. Vi saknar denna typ av analys i betänkandet.

Det är bra att statligt riskkapital ska samverka med privat riskkapital. Asymmetrisk riskfördelning kan vara bra, men det förutsätter ett tydligt regionalt perspektiv.

Regionen bifaller också ambitionen att skapa en fondstruktur som har förutsättningar att bli långsiktigt stabil så att revolverande system kan byggas och att erforderlig förvaltning kan upprätthållas. Dock vill vi återigen betona behovet av regional närhet.

Regionen delar också uppfattningen att tillgången till lånefinansiering försämrats främst i glesare regioner och att statlig kreditgaranti kan vara en bra lösning.

Vi delar också förslaget att förstärka Almis och Vinnovas stödmöjligheter till innovationsutveckling i tidiga faser.

En ny fondstruktur.

Utredningen föreslår att en ny statlig fond inrättas med uppdrag att tillsammans med privat kapital investera i svenska innovativa företag med hög tillväxtpotential. Fondens verksamhet ska bedrivas i aktiebolagsform och föreslås benämnas Fondinvest AB.

Fondinvest AB föreslås bildas genom en omstrukturering av de statliga bolagen Fouriertransform AB och Inlandsinnovation AB. De medel som finns tillgängliga i dessa bolag bedöms tillräckliga för den verksamhet som den nya fonden ska bedriva. Genomförandet föreslås ske med inriktningen på att Fondinvest AB ska kunna inleda sin verksamhet under 2016 och vara fullt operationell 2017.

Region Jämtland Härjedalen anser att förslaget kan bidra till ökad tydlighet, att fond i fondstrukturen och samverkan med privat riskkapital är positivt och att storleken på en fond skapar kraft att verka uthålligt med bra kapitalhantering i systemet.

Regionen delar dock inte uppfattningen att underfonder endast ska bildas utifrån olika branschers behov. Vi menar att det är nödvändigt att infoga också en regional aspekt i strukturen så att geografiska olikheter kan hanteras och att regional närhet kan skapas. Man måste kunna leva nära de investeringar man medverkar till och man måste förstå företagens villkor i det område man genomför sina investeringar i.

Regionen tillstyrker skapande av s.k. Tillväxtkassor som kan ha en viktig roll tillsammans med lokala investerare.

Vi anser att den verksamhet som Inlandsinnovation byggt upp, den kompetens som samlats där och närheten till det statliga tillväxtklustret tillsammans med bland annat Tillväxtverket och Tillväxtanalys i Östersund är viktig att bevara. Den verksamhet som Inlandsinnovation bedriver kan inte splittras upp och drivas med stöd av konsultinsatser. Vi ser en stor risk att utredningens förslag bidrar till en kraftig centralisering av kompetensen kring statlig riskkapitalhantering och att det statliga riskkapitalet liksom det privata främst kommer att komma "täta" regioner till del.

Region Jämtland Härjedalen förordar att, om huvuddragen i förslagen genomförs, inrätta Inlandsinnovation AB som en egen underfond. Vi förordar också bibehållen placering i Östersund dels utifrån den regionala närvaron och att man har erforderlig kompetens på plats,

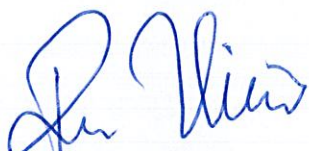
dels utifrån det statliga tillväxtkluster som finns i form av statliga myndigheter. Genom en sådan konstruktion säkerställer man också kontinuitet i verksamhet som tagit mer än tio år att bygga upp i regionen. Omformas verksamheten enligt förslaget i utredningen finns en uppenbar risk att vi tappar tre fyra år innan den nya strukturen finns på plats. Dessutom ska nya aktörer skapa kontakter och tillit bland företag och privata investerare.

Beträffande förslaget till förvaltning med två beslutstillfällen per år är Regionen mycket tveksam till om det är tillräckligt flexibelt för att uppfylla behoven på riskkapitalmarknaden. Erfarenheten från de fonder vi följer är att fonden måste kunna agera snabbt vid vissa tillfällen. Vi förordar därför en större flexibilitet i hanteringen.

Garantisystem.

Region Jämtland Härjedalen välkomnar förslaget att inrätta ett statligt garantisystem. Även här vill vi emellertid peka på olikheter i behov i olika regioner. Det är viktigt att systemet utformas så att bankerna inte försämrar sin medverkan ytterligare i områden där man bedömer att man inte får tillräcklig säkerhet för sina lån. Det vore olyckligt om systemet medförde en ytterligare centralisering av marknadens finansieringsinstrument.

Detta yttrande har tagits fram i samverkan med bland andra företrädare för Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Robert Uitto
Regionråd

Anders Byström
Biträdande Regiondirektör